

V liečivách a precíznych prístrojoch možno očakávať predvojnový výrobný volum. V rámci týchto položiek, v ktorých sa Nemci tešili širokému svetovému obchodu, je logické pre nich, aby sa snažili vybudovať čím väčší trh pre vysoko cenné špeciality, lebo tým si postavia lepšiu importnú bázu z povoleného exportu, ktorý je v tonáži ohraničený. Exploitácia predaja lacnejších chemikálií príde podľa očakávania len po vyčerpaní trhu na vysokocenný tovar. Tie prvé, pravdepodobne ľahšie si nájdu cestu do európskych zemí ako do Spojených štátov a južnej Ameriky.

Nemci boli vždy šikovní pri objave nových špecialít; budú tak môcť robiť aj v budúcnosti pri zväčšenej potrebe vybudovať vhodnú importnú rovnováhu? Takéto špeciality vyžadujú dlhý a vytrvalý výskum, na čo Nemci boli súci a boli na to zvyknutí. Je veľmi pochybné, či v budúcnosti budú môcť Nemci finančne udržovať rozsiahle výskumné laboratóriá, existujúce pred vojnou a za vojny.

Roger Adams: The Future of German Industrie.
Chemical and Engineering News, sept. 25. 1946.

L. S.

O nových cenách mydla

J. HVORECKÝ.

Cenový odbor Povereníctva výživy a zásobovania svojim výmerom zo dňa 25. I. t. r. snížil doteraz platné ceny pracieho mydla o Kčs 4.— na 1 kg, u toaletného o Kčs 15.— na 1 kg a u pracích práškov o Kčs 8.70 na 1 kg pri cenách u výrobcu. Toto sníženie, pretože bolo v hlavnej miere prevedené na úkor rozpätia pre výrobcu, vyvolalo značný rozruch u výrobcov mydla, ktorí z väčšej čiastky proti nemu protestovali.

Hlavným dôvodom ku sníženiu cien mydlárskych výrobkov bolo jednak všeobecné volanie po snížení cien, jednak rozdiel v cenách mydlových výrobkov v českých zemiach a na Slovensku. Pretože sa poukazovalo na nižšie ceny platné v Čechách, bude zaujímavé porovnať tieto ceny s našimi aby aj zistiť kalkulačnú základňu v oboch cenových oblastiach.

Porovnávacía tabuľka:

	česká cena:	slov. cena:	rozdiel:	%
pracie mydlo	28.80	38.50	9.70	25.1
toaletné mydlo	54.—	73.—	19.—	26.0
prací prášok (250 g)	11.25	14.35	2.83	19.6
tuky (suroviny)	22.—	39.—	17.—	43.5

Z tabuľky vidíme, že cena výrobkov z českej produkcie je nižšia o 19 až 26%, surovina však pre českého producenta je nižšia o 43,5%, t. j. skoro o polovicu proti cene, ktorú platí slovenský výrobca.

Dôležitou okolnosťou pre posudzovanie kalkulácií je: zistiť, aký je pomer u nákladov výroby v českých zemiach a aký na Slovensku. Aby sme sa vyhli prípadným omylom, k nákladom započítame zisk i sumy, ktoré sú v kalkulácii uvádzané na krytie strát, pretože za určitých okolností môžu i tieto zahrňovať v sebe určitý zisk, alebo krytie nákladov. Toto zistíme tak, že od ceny pre výrobcu odpočítame predpísané percento tuku.

Porovnanie potom vyzerá takto:

	rozdiel v kalkulácii	
	českej:	slovenskej:
pracie mydlo	15.16	14.34
toaletné mydlo	18.20	23.09
prací prášok	7.74	8.71

Na prvý pohľad vidno, že cena pracieho mydla je na Slovensku určená tak, že výrobcu nedosahuje českej kalkulácie u toaletného mydla a pri pracích práškoch prekračuje kalkuláciu platnú v Čechách. Táto tabuľka nám dokazuje, že k podstatnému zníženiu cien u mydlových výrobkov sa môže dôjsť len po primeranom znížení ceny surovín (tukov a olejov), k tomuto však cenový odbor PVZ nemohol siahnuť pre stále stúpanie cien tukov na svetových trhoch. Táto okolnosť iste donúti i Najvyšší úrad cenový v Prahe k zvýšeniu cien v oblasti českomoravskej.

Čo sme doteraz uviedli má v praxi ten dôsledok, že stanovené ceny u pevných mydiel ako celku sú pre výrobcov stratové. Pracie mydlo robí totiž 90,2% vyrábaných mydiel, kým ostatné mydlá (toaletné, holiace a pod.) len 9,8%. V tomto smere nenapravuje situáciu ani čiastočne vyššia kalkulácia pri pracích práškoch, lebo musíme mať na zreteli rozdielne složenie práškov, tarifne nevýhodnejšiu polohu a väčšinou ručnú výrobu.

Je isté, že hlavne menšie podniky novou úpravou cien nebudú môcť kryť svoju režiú a zisk. Údržia sa teda len podniky moderne zariadené a racionálne vedené. No, aby sa dala rovnaká možnosť všetkým výrobcom v ČSR tým, že budú vyrovnané ceny surovín, bolo by správne, keby pri zvyšovaní cien v českých zemiach boli vyrovnané uvedené rozdiely celoštátne. Išlo by tu predovšetkým o celoštátne vyrovnávanie nakupovaných tukov z výnosov, ktoré poskytujú lacné odpadové tuky v margarinkách.

V českých zemiach robia tieto výnosy vysoké sumy, čo je pochopiteľné z toho, že výroba margarínu v českých zemiach obnáša 91% výroby v ČSR. Len týmito cenovými úpravami, na druhej strane racionalizáciou výroby sa vyvaruje mydlársky priemysel na Slovensku stálym výčtkám o drahej výrobe a prípadným pokusom o jeho likvidovanie.